

KONCEPCE CENTER PRIMÁRNÍ PREVENCE

Semiramis z.ú.

Obsah

1. ORGANIZAČNÍ STRUKTURA SEMIRAMIS Z.Ú.....	2
1.1 Základní informace o službách pro děti, rodiny a školy.....	2
2. CENTRA PRIMÁRNÍ PREVENCE SEMIRAMIS z.ú.	3
2.1 Filosofie Center primární prevence.....	3
2.2 Poslání Center primární prevence.....	3
2.3 Principy poskytování služeb Center primární prevence	3
2.4 Cíle Center primární prevence.....	3
2.4.1 Hlavní cíl	3
2.4.2 Dílčí cíle.....	3
2.5 Cílová skupina.....	3
2.5.1 Primární cílová skupina.....	3
2.5.2 Sekundární cílová skupina.....	4
2.6 Poskytované služby	4
3. ETICKÝ KODEX.....	5
3.1 Etický kodex Semiramis z.ú.	5
3.2 Etický kodex Center primární prevence	6
4. KODEX PRÁV ÚČASTNÍKŮ PROGRAMŮ DPP	8
5. PROVOZNÍ DOBA CENTER PP.....	9
6. PERSONÁLNÍ AGENDA.....	9
6.1 Pracovní tým Center PP.....	9
6.1.1 Vedoucí Centra primární prevence	9
6.1.2 Pracovník Centra PP.....	10
6.1.3 Lektor Programů VDPP.....	11
6.1.4 Lektor Programů SDPP	11
7. STŘETY ZÁJMŮ	12
7.1 Kontakt pracovníků Center PP s žáky	12
7.2 Kontakt pracovníků Center PP se zájemci o službu (vedení školy).....	13
7.3 Kontakt pracovníků Center PP s rodinnými příslušníky	13
7.4 Kontakt pracovníků Center PP s ostatními organizacemi.....	13
8. PŘÍLOHY	13

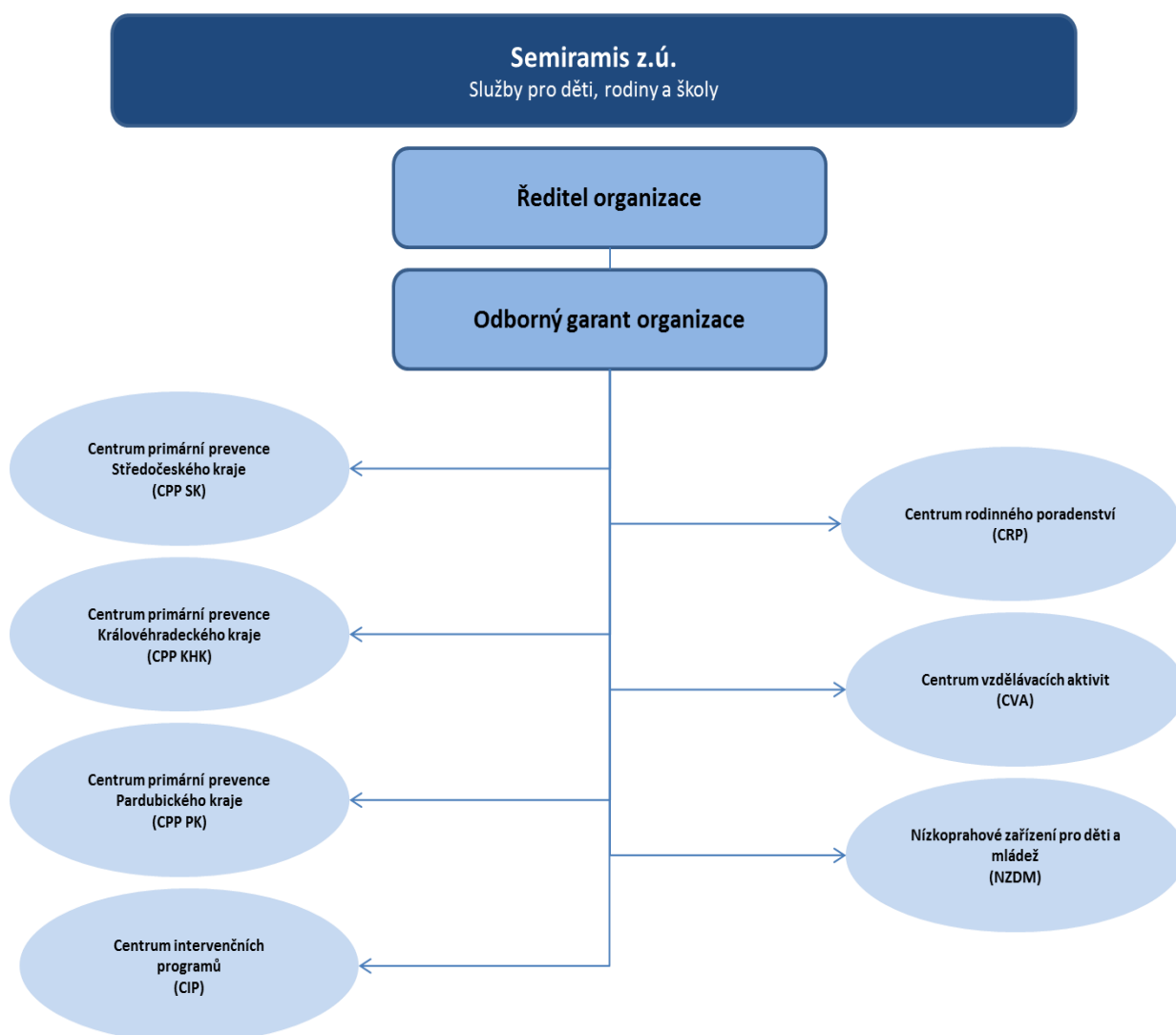
1. ORGANIZAČNÍ STRUKTURA SEMIRAMIS z.ú.

1.1 Základní informace o službách pro děti, rodiny a školy Semiramis z.ú.

Centra primární prevence Semiramis z.ú. jsou součástí služeb pro děti, rodiny a školy Semiramis z.ú. Hlavním zaměřením těchto služeb je snaha o to, aby se dětem a mladým lidem dobře dařilo. Aby zažívali běžné radosti i starosti všedních dnů, s podporou a péčí dospělých, o které se mohou při svém dospívání opřít a spoustu se od nich také naučit. Chceme dětem a mladým lidem poskytovat bezpečný prostor, který je pro řadu z nich ojedinělou oázou na jejich pouti. Prostřednictvím našich služeb, odborných zkušeností a otevřeného přístupu se snažíme tyto oázy rozšířit, aby nebyly jen vzácným překvapením či dokonce fata morgánou, ale aby tvořili bezpečné, zdravé a důvěryhodné prostředí, které je obklopuje.

K tomuto snažení jsme si přizvali ty nejpovolnější partnery, a to pedagogy a rodiče. Ty nejvýznamnější dospěláky, kteří se zúrodněním pouště mohou být dětem a mladým lidem velmi nápomocni a bohužel i naopak.

Zúrodnění jsme pojali jako komplexní systém péče o děti, mladé lidi, pedagogy a rodiče za podpory profesionálních intervencí, odborných poradenských aktivit, metodického vedení, vzdělávacích aktivit, terénních a ambulantních služeb. Hlavními zavláčovacími mechanismy je pro nás zaměření na posilování kompetencí, osobnostní růst, profesní rozvoj, zdravé sebevědomí, sebedůvěru, respekt, toleranci, tvorbu/podporu zdravých sociálních vztahů a trénink sociálních dovedností.

2. CENTRA PRIMÁRNÍ PREVENCE SEMIRAMIS z.ú.

2.1 Filosofie Center primární prevence

Ochrana společnosti před vznikem, případně nárůstem rizikového chování, za podpory zdravého životního stylu. Tato ochrana je prováděna prostřednictvím efektivní primární prevence.

Prevencí je zde myšlena intervence s cílem zamezit či snížit výskyt rizikového chování. Primární prevencí je myšleno předcházení tomuto chování u osob, které dosud nejsou s tímto druhem chování v kontaktu (dle WHO).

2.2 Poslání Center primární prevence

Centra primární prevence poskytují školám a odborné i laické veřejnosti na území Středočeského, Královéhradeckého a Pardubického kraje profesionální intervenci a odborné poradenství v oblasti primární prevence rizikového chování. Toto realizují prostřednictvím dlouhodobých programů specifické primární prevence, poradenských a metodických aktivit, čímž se snaží u dětí a mládeže předcházet problémům spojeným s rizikovým chováním nebo tyto problémy oddálit do co nejpozdějšího věku.

2.3 Principy poskytování služeb Center primární prevence

- Princip bezpečí
- Princip rovného přístupu
- Princip dobrovolnosti
- Princip odbornosti
- Princip komplexnosti, kontinuity a systematičnosti

2.4 Cíle Center primární prevence

2.4.1 Hlavní cíl

Cílem Center primární prevence (dále jen Center PP) je preventivně působit proti vzniku jakýchkoliv forem rizikového chování. Předat cílovým skupinám takové znalosti, dovednosti a postoje, které pomohou eliminovat projevy rizikového chování ve společnosti a podporují zdravý životní styl.

2.4.2 Dílčí cíle

- Preventivně působit proti vzniku jakýchkoliv forem rizikového chování (např. zneužívání návykových látek, šikaně, agresivité, rizikového sexuálního chování).
- Podávat dětem a mládeži pravdivé a objektivní informace o formách rizikového chování, učit je orientovat se v nich a vést je k vytváření odpovědného postoje vůči nim.
- Pravdivě a objektivně informovat pedagogy, rodiče i širokou veřejnost o formách a důsledcích rizikového chování a snažit se u nich odbourávat stále přetrvávající mýty.
- Naučit děti a mládež sociálními dovednostmi.
- Podporovat zdravé sebevědomí, sebepřijetí, individualitu.
- Podporovat bezpečné a zdravé prostředí.

2.5 Cílová skupina

2.5.1 Primární cílová skupina

- Mladší školní věk (6 – 12 let), starší školní věk (12 – 15 let), mládež (15 - 18 let).
- Nezasažená populace bez výrazné zdravotně - sociální zátěže.
- Žáci I. a II. stupně ZŠ (od 4. do 9. tříd), žáci nižších stupňů víceletých gymnázií.

- Mladší školní věk (6 – 12 let), starší školní věk (12 – 15 let), mládež (15 - 18 let).
- Nezasažená populace s výraznou zdravotně sociální zátěží, se speciálními potřebami (tělesné, psychické, sociální).
- Žáci II. stupně ZŠ praktických (od 6. do 9. tříd).
- Mladí dospělí (18 – 26 let), dospělá populace (nad 26 let).
- Nezasažená populace bez výrazné zdravotně - sociální zátěže.
- Třídní učitelé.
- Mladí dospělí (18 – 26 let), dospělá populace (nad 26 let).
- Nezasažená populace bez výrazné zdravotně - sociální zátěže.
- Školní metodici prevence.

2.5.2 Sekundární cílová skupina

- Mladí dospělí (18 – 26 let), dospělá populace (nad 26 let).
- Nezasažená populace bez výrazné zdravotně - sociální zátěže.
- Ředitelé základních škol.
- Mladí dospělí (18 – 26 let), dospělá populace (nad 26 let).
- Nezasažená populace bez výrazné zdravotně - sociální zátěže.
- Rodiče.
- Mladí dospělí (18 – 26 let), dospělá populace (nad 26 let).
- Nezasažená populace bez výrazné zdravotně - sociální zátěže.
- Odborná i laická veřejnost a instituce, na které odkazujeme v rámci sociální sítě a vzájemné spolupráce mezi zařízeními.

2.6 Poskytované služby

- Programy dlouhodobé primární prevence rizikového chování (dále jen Programy DPP)
 - Programy všeobecné dlouhodobé primární prevence rizikového chování pro 2. stupeň ZŠ a nižší stupeň víceletých gymnázií (dále jen Programy VDPP)
 - Program všeobecné dlouhodobé primární prevence rizikového chování se zaměřením na návykové látky (Program VDPP I.)
 - Program všeobecné dlouhodobé primární prevence zaměřený na rizikové chování a zdravý životní styl (Program VDPP II.)
 - Program selektivní dlouhodobé primární prevence rizikového chování pro 2. stupeň ZŠ praktických (Program SDPP)
- Preventivní servis poskytovaný školám, na kterých se realizují Programy DPP
 - Konzultace a asistence při tvorbě Minimálního preventivního programu školy
 - Konzultace ohledně získávání finančních prostředků
 - Odborná setkávání ŠMP (školních metodiků prevence)
 - Tvorba sítě návazných služeb
 - Setkání odborníků
 - Kazuistický seminář pro pedagogy
- Poradenské služby
 - Poradenství dětem a mládeži
 - Poradenství pedagogům
 - Poradenství rodičům
 - Poradenství odborné i laické veřejnosti

3. ETICKÝ KODEX

3.1 Etický kodex Semiramis z.ú.

Tento etický kodex určuje základní povinnosti zaměstnanců Semiramis z.ú. (dále jen „organizace“) při výkonu a v souvislosti s výkonem pracovních povinností.

Základními hodnotami organizace, které má každý zaměstnanec ctít a vytvářet tak základ pro budování a posílení důvěry veřejnosti ve služby a poslání organizace jsou: týmová práce, odpovědnost, kvalita a profesionální přístup.

Oblasti etického kodexu:

1) Požadavky organizace na zaměstnance:

- Zaměstnanec se přiměřeně obléká a uzpůsobuje svůj zevnějšek a úpravu aktuální pracovní situaci.
- Zaměstnanec dbá o svůj profesní růst a rozvoj, kultivuje svoji odbornost včetně prevence před vyhořením.
- Zaměstnanec aktivně přistupuje k práci a k řešení pracovních problémů.
- Zaměstnanec se jako soukromá osoba mimo pracovní výkon prezentuje jako pracovník profese, nikoli jako pracovník organizace (např. členství v politických stranách).
- Zaměstnanec nezneužívá pracovní nástroje a informace získané v práci ke svému osobnímu prospěchu.
- Zaměstnanec dokáže přebírat zodpovědnost za svá vlastní rozhodnutí a pochybení, nesvalovat chybu na ostatní zaměstnance, případně na vedení organizace.
- Zaměstnanec si je vědom svých profesních a zaměstnaneckých hranic (respektují kulturu organizace, rozhodnutí vedení, svoji roli a pozici v organizaci).

2) Zaměstnanec a jeho vztah k organizaci:

- Zaměstnanec reflektuje své připomínky a podněty ať již k zaměstnancům organizace, nebo k organizaci na vhodném místě a vhodným způsobem.
- Zaměstnanec je loajální vůči organizaci.
- Zaměstnanec chrání know-how a ostatní informace organizace a nevynáší je z organizace ven a nezneužívá je pro vlastní prospěch a to i po ukončení pracovního poměru.
- Zaměstnanec je schopen respektovat rozhodnutí vedení a nadřadit ho nad individuální a týmové zájmy.
- Zaměstnanec ctí zásadu kolegiality a brání dobré jméno organizace.
- Zaměstnanec respektuje práva klientů a to i při profesních setkání v rámci organizace.
- Profesní a zaměstnanecká odpovědnost zaměstnance má prioritu nad osobními zájmy.

3) Vztah organizace (zaměstnance) a okolí:

- Zaměstnanec ve svém soukromém životě respektuje pravidla, která nejsou v příkrém rozporu s principy, cíli a posláním organizace.
- Zaměstnanec reflektuje etické otázky spojené s výkonem profese a zaměstnání a usiluje o jejich řešení za využití standardních prostředků.

Porušování tohoto kodexu může být posuzováno jako porušení pracovní kázně se všemi vyplývajícími důsledky.

Kodex je pro zaměstnance závazný.

Kontrola dodržování:

- Ředitel Semiramis z.ú.
- Odborný garant Semiramis z.ú.
- Vedoucí Center PP

3.2 Etický kodex Center primární prevence

Tento Etický kodex vychází z Etického kodexu sociálních pracovníků.

Závaznost dodržování Etického kodexu:

- Pracovníci Center PP, externí lektori Programů DPP (pracovní tým Center PP)

Kontrola dodržování:

- Ředitel Semiramis z.ú.
- Odborný garant Semiramis z.ú.
- Vedoucí Center PP

A. Etické zásady obecně

A.1

Sociální, psychologická a zdravotní péče je založena na hodnotách demokracie a lidských práv, které jsou vyjádřeny v Chartě lidských práv Spojených národů, v Úmluvě o právech dítěte a v etickém kodexu Práv pacientů. Dále se řídí zákony tohoto státu, které se od uvedených kodexů odvíjejí.

A.2

Člen pracovního týmu Centra PP ctí jedinečnost každého člověka bez ohledu na jeho původ, etnickou příslušnost, mateřský jazyk, věk, zdravotní stav, sexuální orientaci, ekonomickou situaci, náboženské a politické přesvědčení a bez ohledu na to, jak se podílí na životě celé společnosti.

A.3

Mezi základní hodnoty řadíme práva jedinců na soukromí, důvěrnost, sebeurčení a autonomii. Tyto principy se uplatňují v přístupu k cílové skupině a musí být v souladu nejen s profesionálními povinnostmi, ale i se zákonem.

A.4

Právo každého jedince na seberealizaci je zpochybnitelné, pokud dochází k omezení takového práva u druhých osob.

A.5

Člen pracovního týmu Centra PP usiluje o zajištění vysoké odborné úrovně, přičemž poskytuje pouze ty služby, které odpovídají Standardům odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské primární prevence rizikového chování a individuálním kompetencím jednotlivých pracovníků.

A.6

Součástí etického přístupu je dobrá vůle pomáhat na základě znalostí, dovedností a zkušeností jednotlivcům, skupinám a komunitám při jejich rozvoji.

A.7

Profesionální odpovědnost má prioritu před osobními zájmy.

B. Etické zásady ve vztahu ke klientům

B.1

Člen pracovního týmu Centra PP respektuje příslušníka cílové skupiny jako rovnocenného partnera se všemi občanskými právy a povinnostmi, včetně jeho zodpovědnosti za své zdraví.

B.2

Člen týmu Centra PP jedná tak, aby chránil důstojnost a lidská práva příslušníků cílové skupiny.

B.3

Člen pracovního týmu Centra PP jedná s příslušníky cílové skupiny bez jakékoliv formy diskriminace. Respektuje a chrání klientova práva na soukromí a důvěrnost jeho sdělení. Data a informace požaduje s ohledem na potřebnost při zajištění služeb, které mají být klientovi poskytnuty a informuje jej o jejich potřebnosti a použití. Informace o klientovi neposkytuje bez jeho souhlasu. Pokud použije získané informace /např. ke studijním aj. účelům-kazuistiky, statistické zpracování, zprávy pro instituce/, vždy garantuje anonymitu osobních údajů.

B.4

Člen pracovního týmu Centra PP je povinen zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, které se dozvěděl v souvislosti se svým působením v Centru PP a které se vztahují k cílové skupině. Této povinnosti jej může zbavit pouze dotyčná osoba nebo její zákonný zástupce písemným prohlášením. I v tomto případě je však člen týmu Centra PP povinen zvážit zachování mlčenlivosti, pokud je to v zájmu klienta. Tím nejsou dotčena příslušná ustanovení trestního řádu a povinnost vypovídat před orgány činnými v trestním řízení.

B.5

Člen pracovního týmu Centra PP hledá možnosti jak zainteresovat příslušníky cílové skupiny do řešení jejich problémů.

B.6

Člen pracovního týmu Centra PP se musí snažit zajistit, udržet a rozvíjet svou profesionální kompetenci, která obsahuje i supervizi, uvědomovat si a zachovávat hranice vlastních kompetencí.

C. Etické zásady ve vztahu k zaměstnavateli

C.1

Člen pracovního týmu Centra PP plní odpovědně své povinnosti vyplývající ze závazků ke svému zaměstnavateli.

C.2

Zaměstnavatel vytváří takové podmínky, které umožňují členům pracovního týmu Centra PP závazky přijmout a uplatňovat je v souhlasu s tímto kodexem.

C.3

Člen pracovního týmu Centra PP se snaží ovlivňovat pracovní postupy s ohledem na co nejvyšší úroveň poskytovaných služeb.

D. Etické zásady kolegiality

D.1

Člen pracovního týmu Centra PP respektuje znalosti a zkušenosti svých kolegů a ostatních odborných pracovníků. Vyhledává a rozšiřuje spolupráci s nimi a tím zvyšuje kvalitu poskytované služby.

D.2

Člen pracovního týmu Centra PP respektuje rozdíly v názorech a praktické činnosti kolegů a ostatních odborníků. Připomínky k nim vyjadřuje na vhodném místě a vhodným způsobem.

D.3

Člen pracovního týmu Centra PP je povinen konstruktivně spolupracovat s těmi kolegy a odborníky, kteří jsou následně v kontaktu se stejnými klienty. Předává-li klienta do péče kolegovi nebo jinému odborníkovi, pak jej, po vydání klientova písemného souhlasu, může informovat o dosavadním průběhu péče.

D.4

Člen pracovního týmu Centra PP upřednostňuje týmovou spolupráci před separací a individuálním pojetím služby v Centru PP.

E. Etické zásady odbornosti a povolání

E.1

Člen pracovního týmu Centra PP dbá na udržování a zvyšování prestiže daného typu služby.

E.2

Člen pracovního týmu Centra PP se snaží o zvyšování odborné úrovně své práce a brání tomu, aby odbornou práci prováděl nekvalifikovaný pracovník nebo bez patřičného vzdělání a průpravy.

E.3

Člen pracovního týmu Centra PP je zodpovědný za celoživotní vzdělávání a výcvik, což je základní předpoklad pro udržení stanoveného standardu služeb a schopnosti řešit etické problémy.

E.4

Členové pracovního týmu Centra PP ctí kromě Etického kodexu pracovníků Centra PP také svůj profesní kodex, pokud takový existuje (Etický kodex sociálních pracovníků České republiky, Etický kodex ČMPS, Etický kodex AKP apod.)

E.5

Člen pracovního týmu Centra PP dodržuje určenou pracovní dobu s ohledem na případy, které vyžadují neodkladné řešení.

E.6

Členů pracovního týmu Centra PP se týká ohlašovací povinnost pouze v případech určených zákonem ČR.

F. Postupy při řešení etických problémů

F.1

Závažné i méně závažné etické problémy řeší pracovní tým Centra PP v rámci supervize. Každý člen týmu má mít možnost diskutovat a analyzovat tyto problémy ve spolupráci se všemi stranami, kterých se problém týká.

F.2

Úkolem supervize je mj. napomáhat řešit etické problémy, které se jednotlivcům a týmu Centra PP nedaří řešit z vlastních lidských a odborných zdrojů.

4. KODEX PRÁV ÚČASTNÍKŮ PROGRAMŮ DPP

- Programy DPP jsou účastníkovi dostupné bez ohledu na pohlaví, věk, původ, rasu, národnost, náboženské vyznání, politické přesvědčení, právní či společenské postavení, psychický či fyzický stav, sexuální orientaci a socioekonomické možnosti.
- Účastník Programů DPP (dále jen účastník) má právo na podpůrné prostředí bez projevů rizikového chování (drogy, násilí atd.).
- Účastník má právo na ochranu své důstojnosti a lidských práv.
- Účastník je seznámen s posláním a cíly programu i zařízení.
- Účastník má právo na kvalifikované zajištění poskytované služby (odborná, profesionální práce prováděná s porozuměním).
- Účastník má právo spolupodílet se na programu (společná tvorba pravidel pro komunikaci v Programech DPP, možnost výběru témat apod.).
- Účastník má právo neúčastnit se programu nebo některých jeho částí.
- Účastník má právo být ze strany lektorů Programů DPP (dále jen lektoři) respektován jako rovnocenný partner, se všemi občanskými právy a povinnostmi, včetně jeho odpovědnosti za své vlastní zdraví.
- Účastník má právo na soukromí a důvěrnost svých sdělení. Lektoři neposkytují žádnou důvěrnou informaci o účastníkovi bez jeho souhlasu.
- Účastník nebo jeho zákonný zástupce má právo zbavit lektora mlčenlivosti o skutečnostech, které se ho týkají, pouze písemným prohlášením (výjimku tvoří oznamovací povinnost).

- V případě potřeby jsou účastníkovi dostupné informace a poradenství při řešení osobního problému a doporučení návazné péče. Lektori účastníka v tomto postupu podporují.
- Účastník má právo na podání stížnosti a je mu přístupný postup podání stížností.

Práva a povinnosti zájemce o Programy DPP jsou upraveny ve vzájemném Kontraktu o spolupráci, který Centrum PP uzavírá se ZŠ.

5. PROVOZNÍ DOBA CENTER PP

Provozní doba je stanovena na každý všední den v týdnu od pondělí do pátku v čase od 9:00 hod. do 17:00 hod. Pokud to poskytované služby Center PP vyžadují, je možné danou provozní dobu časově upravovat (např. při samotné realizaci Programů DPP, pracovní výjezdy Center PP).

6. PERSONÁLNÍ AGENDA

Pracovní tým Center PP tvoří vedoucí Centra PP, pracovníci Centra PP a externí lektori Programů DPP. Pracovníci na plný úvazek uzavírají se Semiramis z.ú. pracovní smlouvu a jsou vázáni standardními podmínkami, které z ní vyplývají.

Externí lektori jsou zaměstnáni na dohodu o provedení práce (dále jen DPP), která je s nimi uzavírána vždy v lednu nového kalendářního roku, případně při příležitosti zahájení spolupráce s novými externími lektory, či při změně významných okolností - vstup do EU projektu, nutné změny v DPP apod. Ukončení spolupráce probíhá neuzavřením nové dohody o provedení práce. DPP lze před uplynutím doby, na níž byla sjednána, ukončit písemně dohodou obou smluvních stran či jednostrannou výpovědí. K tomuto způsobu ukončení spolupráce se přistupuje v případě vážného porušení základních pravidel Programů DPP, porušení Etického kodexu Semiramis z.ú., Etického kodexu Centra PP, Kodexu práv účastníků Programů DPP, nerespektování základních zásad efektivní primární prevence nebo v případě spáchání trestného činu.

Na chodu Center PP se dále podílí ředitel Semiramis z.ú. a odborný garant Semiramis z.ú.

O odbornou úroveň poskytovaných služeb pečuje také supervizor a externí odborný garant.

6.1 Pracovní tým Center PP

6.1.1 Vedoucí Centra PP

Požadavky:

- Věk minimálně 25 let.
- Ukončené VŠ magisterské studium zaměřené na práci s lidmi.
- Absolvování Kurzu primární prevence rizikového chování v rozsahu 200 hod. (cca 64 hod. sebezkušenosti).
- Znalost a zkušenost z práce s cílovou skupinou, min. 5 let praxe v oboru.
- Orientace v problematice prevence rizikového chování.
- Jednoznačné negativní postoje vzhledem k rizikovým formám chování (např. k užívání návykových látek) a propagace zdravého způsobu života.
- Motivace pro práci v oboru, ochota dále se vzdělávat, odpovědnost, spolehlivost, komunikační předpoklady, samostatnost.
- Zkušenosti s vedením týmu.
- Osobní a časová flexibilita.
- ŘP. sk. B.
- Znalost práce na PC (Word, Excel).
- Trestní bezúhonnost.
- Zdravotní stav odpovídající zvýšené neuropsychické zátěži.

Kompetence:

- Řídí, organizuje a kontroluje práci podřízených pracovníků a externích lektorů primární prevence.

- Logisticky plánuje, připravuje, aktualizuje a metodicky vede Programy DPP i ostatní služby Centra PP.
- Logisticky plánuje, připravuje, aktualizuje, metodicky vede a jako jediný objednává veškeré programy pro školy a ostatní zájemce.
- Dává návrh vedení organizace na výši odměn pro podřízené pracovníky a externí lektory primární prevence.
- Vede intervizní setkání.
- Vede porady týmu, zajišťuje z nich zápis.
- Zajišťuje a aktivně se účastní supervizních setkání a odborné garance.
- Zajišťuje a organizuje vzdělávací semináře pro tým Centra PP.
- Zajišťuje aktualizace dokumentů Centra PP – Koncepce, Operační manuál apod. v souvislosti s aktuálními změnami.
- Má na starosti správu, aktualizování a zálohování dokumentace Centra PP.
- Vyhlašuje výběrové řízení na post podřízených pracovníků a externích lektorů primární prevence a rozhoduje o přijetí nových lektorů primární prevence, podepisuje s nimi Dohody o provedení práce.
- Po konzultaci s vedením organizace rozhoduje o supervizorovi a odborném garantovi Centra PP a sepisuje s nimi kontrakt.
- Zabývá se fundraisingem zaměřeným na získání finančních prostředků pro Centrum PP, tzn. píše projekty, závěrečné i průběžné zprávy apod.
- Vystupuje za Centrum PP navenek, v případě potřeby komunikuje s médii.
- Je kontaktní osobou pro školy a ostatní instituce, které mají zájem o služby Centra PP, podepisuje s nimi kontrakty a dohody o spolupráci, řeší s nimi případné podněty, potíže či stížnosti.
- Může působit jako lektor Programů DPP i ostatních služeb Centra PP.
- Za Centrum PP je členem nejrůznějších profesních organizací v oblasti primární prevence, kde se aktivně podílí na realizaci prevence na regionální i celorepublikové úrovni.
- Zajišťuje vedení statistiky Centra PP.
- Za Centrum PP se aktivně účastní odborných setkání, konferencí apod., které se týkají primární prevence chování (z každého takového setkání vždy sepisuje zápis pro vnitřní využití organizace), publikuje v nejrůznějších odborných periodikách, účastní se národních projektů v oblasti primární prevence rizikového chování.
- Soustavně se vzdělává v oblasti rizikového chování a primární prevence.

6.1.2 Pracovník Centra PP

Požadavky:

- Věk minimálně 23 let.
- Ukončené minimálně bakalářské VŠ vzdělání, které je svým obsahem zaměřeno na práci s lidmi.
- Absolvování Kurzu primární prevence rizikového chování v min. rozsahu 80 hod. (cca 24 hod. sebezkušenosti).
- Znalost a zkušenost z práce s cílovou skupinou, min. 3 roky praxe v oboru.
- Orientace v problematice prevence rizikového chování.
- Jednoznačné negativní postoje vzhledem k rizikovým formám chování (např. k užívání návykových látek) a propagace zdravého způsobu života.
- Motivace pro práci v oboru, ochota dále se vzdělávat, odpovědnost, spolehlivost, komunikační předpoklady, samostatnost.
- Ochota pracovat v týmu.
- Osobní a časová flexibilita.
- ŘP sk. B.
- Znalost práce na PC (Word, Excel).
- Trestní bezúhonnost.
- Zdravotní stav odpovídající zvýšené neuropsychické zátěži.

Kompetence:

- Působí jako lektor Programů DPP i ostatních služeb Centra PP.

- Vede statistiku Programů DPP a ostatních služeb Centra PP.
- Kontroluje správné a včasné dodávání materiálů (zejména od externích lektorů).
- Komunikuje se školami, na kterých probíhají programy Centra PP.
- Komunikuje s vyššími a vysokými školami v oblasti získávání nových externích lektorů.
- Získává a zpracovává teoretické i praktické informace týkající se problematiky rizikového chování a primární prevence.
- Vytváří návaznou sociální síť Centra PP a systematicky ji aktualizuje.
- V rámci tvorby sociální sítě komunikuje s kontaktními osobami ostatních organizací návazné péče.
- Zajišťuje administrativní práci (závěrečné, průběžné zprávy pro školy, zápisy z programů,..).
- Za Centrum PP se aktivně účastní odborných setkání, konferencí apod., které se týkají primární prevence a rizikového chování (z každého takového setkání vždy sepisuje zápis pro vnitřní využití organizace).
- Podílí se na metodickém vedení Centra PP.
- Aktivně se účastní porad, supervizí a sebehodnocení.
- Soustavně se vzdělává v oblasti rizikového chování a primární prevence.

V případě většího počtu pracovníků Centra PP jsou kompetence rovnoměrně rozděleny.

6.1.3 Lektor Programů VDPP

Požadavky:

- Věk min. 20 let.
- Ukončené středoškolské vzdělání s maturitou + započaté min. vysokoškolské bakalářské studium, které je svým obsahem zaměřeno na práci s lidmi.
- Absolvování Kurzu primární prevence rizikového chování v min. rozsahu 80 hod. (cca 24 hod. sebezkušenosti).
- Orientace v problematice prevence rizikového chování.
- Jednoznačné negativní postoje vzhledem k rizikovým formám chování (např. k užívání návykových látek) a propagace zdravého způsobu života.
- Motivace pro práci v oboru, ochota dále se vzdělávat, odpovědnost, spolehlivost, komunikační předpoklady, samostatnost.
- Ochota pracovat v týmu.
- Osobní a časová flexibilita.

Kompetence:

- Působí jako lektor Programů VDPP.
- Komunikuje se školami, na kterých probíhají Programy VDPP (domlouvání termínů, informování školy a jejich zástupců o průběhu programu, v případě potřeby odkazuje na organizace návazné péče nebo na Vedoucí Centra PP).
- Termíny jednotlivých Programů VDPP, spolu s danou třídou a školou zapisují do harmonogramu uvedeném na intranetu WIKI.
- Aktivně se účastní porad, supervizí a intervizí.
- Zajišťuje administrativní práci (závěrečné, průběžné zprávy pro školy, zápisy z programů,..).
- Zápisy a zprávy vkládá ve stanoveném termínu na intranet WIKI, případně na jiná místa k tomu určená.
- Soustavně se vzdělává v oblasti rizikového chování a primární prevence.

6.1.4 Lektor Programů SDPP

Požadavky:

- Věk min. 21 let.
- Ukončené min. vysokoškolské bakalářské studium, které je svým obsahem zaměřeno na práci s lidmi.

- Absolvování Kurzu primární prevence rizikového chování v min. rozsahu 80 hod. (cca 24 hod. sebezkušenosti).
- Minimálně 2 roky praxe lektorství Programů VDPP.
- Orientace v problematice prevence rizikového chování.
- Jednoznačné negativní postoje vzhledem k rizikovým formám chování (např. k užívání návykových látek) a propagace zdravého způsobu života.
- Motivace pro práci v oboru, ochota dále se vzdělávat, odpovědnost, spolehlivost, komunikační předpoklady, samostatnost.
- Ochota pracovat v týmu.
- Osobní a časová flexibilita.

Kompetence:

- Působí jako lektor Programů SDPP.
- Komunikuje se školami, na kterých probíhají Programy SDPP (domlouvání termínů, informování školy a jejích zástupců o průběhu programu, v případě potřeby odkazuje na organizace návazné péče nebo na Vedoucí Centra PP).
- Termíny jednotlivých Programů SDPP, spolu s danou třídou a školou zapisují do harmonogramu uvedeném na intranetu WIKI.
- Aktivně se účastní porad, supervizí a intervizí.
- Zajišťuje administrativní práci (závěrečné, průběžné zprávy pro školy, zápisy z programů,..).
- Zápisy a zprávy vkládá ve stanoveném termínu na intranet WIKI, případně na jiná místa k tomu určená.
- Soustavně se vzdělává v oblasti rizikového chování a primární prevence.

7. STŘETY ZÁJMŮ

Jako střety zájmů vyhodnocujeme situace, kdy dochází ke střetu zájmů osob využívajících služby se zájmy Center PP. Tyto situace je nutné řešit na poradě týmu (pracovníků i externích lektorů), intervizi a supervizi, o čemž je veden písemný záznam. Daná situace může být důvodem k ukončení pracovního poměru v Centru PP. Střety zájmů vyhodnocuje Vedoucí Centra PP, odborný garant Semiramis z.ú., případně ředitel Semiramis z.ú.

Střet zájmů musí být vždy řešen na těchto úrovních:

- komunikace s klientem na téma střetu zájmů, vysvětlení podstaty věci, návrh dalšího postupu, vždy s vědomím klienta
- přednesení problému na poradě, intervizi, supervizi
- nalezení řešení konkrétní situace, jeho písemná formulace.

7.1 Kontakt pracovníků Center PP s žáky

Mezi pracovníky Center PP (včetně externích lektorů Programů DPP) a účastníky Programů DPP (dále jen účastníky) musí být jasná hranice vymezující jejich vzájemný vztah. Jedná se čistě o vztah pracovní, nikoliv kamarádský, pečovatelský, spasitelský apod. Tato hranice je určena Etickými kodexy Semiramis z.ú. a Center PP, odborností a profesionalitou pracovníků.

Je nepřijatelné, aby klient začleňoval pracovníka do svého soukromého života a naopak, nad rámec pracovního vztahu (např. veškeré schůzky mimo dobu vymezenou pro Programy DPP za jakýmkoliv účelem). Je také nepřijatelné, aby pracovník zneužíval své postavení či poskytované služby ve svůj osobní prospěch (např. zadávání úkolů, které nesouvisí s výkonem Programů DPP).

Jestliže dojde k situaci, kdy se klient setká s pracovníkem mimo pracovní dobu, je doporučeno zachovat základy společenského chování (nepřehlížet, odpovědět na pozdrav, když to bude situace umožňovat, případně si vyměnit pár zdvořilostních frází o počasí a náladě...) a co nejdříve kontakt ukončit (setkání např. v restauraci, na nádraží, na ulici apod.).

7.2 Kontakt pracovníků Center PP se zájemci o službu (vedení školy)

Mezi pracovníky Center PP (včetně externích lektorů Programů DPP) a zájemci o služby Centra PP (dále jen zájemci) musí být jasná hranice vymezující jejich vzájemný vztah. Jedná se čistě o vztah pracovní, nikoliv kamarádský, pečovatelský, spásitelský apod. Tato hranice je určena Etickými kodexy Semiramis z.ú. a Center PP, odborností, profesionalitou pracovníků a kontraktem o spolupráci.

Jestliže dojde k situaci, kdy se klient setká se zájemcem mimo pracovní dobu, je doporučeno zachovat základy společenského chování (nepřehlížet, pozdravit, když to bude situace umožňovat, případně si vyměnit pár zdvořilostních frází o počasí a náladě...).

Je nepřijatelné, aby docházelo k prolínání pracovního a případného osobního vztahu pracovníka Centra PP a zájemce. Musí být jasně vymezen a respektován pracovní prostor včetně dodržování zásad mlčenlivosti.

Poskytované služby Center PP vždy odpovídají jejich popisu v dokumentech Center PP a jsou v souladu s předem dohodnutými podmínkami a cíli spolupráce obou stran.

V případě, že se požadavky obou stran neshodují a nelze zajistit vzájemnou dohodu, služby nemohou být zájemci poskytnuty.

7.3 Kontakt pracovníků Center PP s rodinnými příslušníky

Zjistí-li pracovník Centra PP (včetně externích lektorů Programů DPP), že je ve třídě, případně ve škole, s níž by měl pracovat, přítomen jeho rodinný příslušník, tuto informaci ihned sdělí vedoucí Centra PP. Ta situaci posoudí a případně zajistí výměnu dané školní třídy za jinou, mimo jiné z důvodu předejití možnosti šíření informací ze soukromí lektora i jeho rodinného příslušníka.

7.4 Kontakt pracovníků Center PP s ostatními organizacemi

Je nepřijatelné, aby pracovník Centra PP využíval know-how organizace v jakémkoliv jiném pracovním poměru případně pro osobní prospěch. Pracovník Centra PP nepoškozuje dobré jméno ostatních organizací.

8. PŘÍLOHY

- 1. Zásady efektivní primární prevence**
- 2. Základní zákonné úpravy týkající se Center primární prevence**
- 3. Speciální vědomosti a dovednosti pracovníka primární prevence a speciální znalosti a vědomosti pracovníka programu selektivní primární prevence**

ZÁSADY EFEKTIVNÍ PRIMÁRNÍ PREVENCE

- **Komplexnost a kombinace mnohočetných strategií** působících na určitou cílovou skupinu (škola, rodina, vrstevníci, komunita, masmédiá). Z bio-psycho-sociálního modelu a výčtu rizikových faktorů zřetelně vyplývá, že příčiny rizikového chování jsou značně různorodé. Preventivní programy je tedy nutné koncipovat komplexně jako souhrn více faktorů a jako koordinovanou spolupráci různých institucí.
- **Kontinuita působení a systematickosti plánování.** Programy na sebe musí navazovat a vzájemně se doplňovat. Tato jejich vzájemná provázanost musí být transparentní a být zohledněna ve způsobu realizace. Preventivní působení musí být systematické a dlouhodobé. Jednorázové aktivity, bez ohledu na rozsah a náklady, např. jednorázové přednášky nebo celostátní multimediální protidrogové kampaně, nejsou obvykle příliš efektivní.
- **Cílenost a adekvátnost informací i forem působení** vzhledem k cílové populaci a jejím demografickým a sociokulturním charakteristikám. U každého preventivního programu je třeba definovat, pro jakou cílovou skupinu je určen. Musí být zohledněn věk, míra rizikovosti, úroveň vědomostí, sociokulturní zázemí, etnická příslušnost, postoje dané skupiny k danému typu rizikového chování a charakteristiky místního společenství. Program musí být pro danou cílovou skupinu atraktivní, aby dokázal nejen zaujmout a udržet pozornost.
- **Propojení (vzájemná provázanost) různých typů prevence a preventivních programů v oblasti rizikového chování.** Zásadním faktorem je dobrá provázanost programů a jejich graduování z hlediska věku a rizikovosti cílové skupiny. Ne vždy však je spojení různých programů/intervencí vhodné a můžeme zformulovat různé „balíčky“ programů, v nichž lze efektivní preventivní poselství vyslat.
- **Včasný začátek preventivních aktivit, ideálně již v předškolním věku.** Osobnostní orientace, názory a postoje se formují již v nejranějším dětském věku. Jednoznačně se ukazuje, že čím dříve prevence začíná, tím je ve výsledku efektivnější. Formy působení musí být samozřejmě přizpůsobeny věku a možnostem dětí.
- **Pozitivní orientace primární prevence a demonstrace konkrétních alternativ.** Podpora zdravého životního stylu, využívání pozitivních modelů a nabídka pozitivních alternativ atraktivních v příslušné cílové skupině by měly být součástí každého preventivního programu.
- **Využití „KAB“ modelu** - orientace nikoliv pouze na úroveň informací, ale především na kvalitu postojů a změnu chování. Kvalita postojů a změna chování často nemusí s rozsáhlostí a hloubkou poznatků příliš souviset. Cílem prevence je ovlivnit chování: součástí programů by proto mělo být získání relevantních sociálních dovedností a dovedností potřebných pro život, např. posílení schopnosti mladých lidí čelit tlaku k užívání návykových látek zvýšeným sebevědomím, nácvikem asertivity a schopností odmítat, zkvalitněním sociální komunikace a schopnosti obstát v kolektivu a řešit problémy sociálně přiměřeným způsobem.
- **Využití „peer“ prvku, důraz na interakci a aktivní zapojení.** Pro děti a dospívající jsou vrstevníci často autoritou s větším vlivem než rodiče a učitelé. Vrstevníci mají výrazný vliv na utváření jejich názorů a postojů a mohou tak účinně přispět k snížení rizikového chování. Aktivní účast dětí, jejich iniciativa a spontánní výměna názorů zvyšují pravděpodobnost úspěšnosti preventivního programu. Realizátoři programů by měli vystupovat spíše v roli iniciátorů a moderátorů nežli přednášejících.
- **Denormalizace** - primární prevence má přispívat k vytvoření takového sociálního klimatu, které není příznivé k šíření rizikového chování. Pojem „denormalizace“ znamená, že se normy a hodnoty určitého společenství změní tak, aby lidem nepřipadaly extrémní projevy rizikového chování jako žádoucí, ale ani jako neutrální sociální norma. Cílem denormalizace je především zvýšit v daném společenství aktivně spoluvytvářet smysl pro sociální normu a podporovat aktivní účast na řešení problému.
- **Podpora protektivních faktorů ve společnosti, vytváření podpůrného a pečujícího prostředí.** Součástí preventivních programů má být podpora a vytváření podmínek pro společensky přijatelné aktivity a vytváření podpůrného prostředí, které dětem a mladým lidem

umožňuje navázání uspokojivých vztahů. Do primární prevence patří i nabídka specializované péče v případě potřeby a kontaktů pro eventuální krizové situace.

- **Nepoužívání neúčinných prostředků** - jako neúčinné se prokázalo pouhé poskytování zdravotních informací o následcích rizikového chování (například o účincích návykových látek, typech poruch příjmu potravy apod. bez následné diskuse), odstrašování, zakazování, přehánění následků, moralizování a v neposlední řadě i afektivní výchova, postavená pouze na emocích a pocitech (toto tvrzení však nevylučuje např. užití prvků zážitkové pedagogiky, pokud jsou respektovány obecné zásady efektivní primární prevence). Jednostranné (zdůrazňující pouze negativní účinky drog na fyzickou, psychickou a sociální pohodu jedince) a zjednodušující informace mohou být i škodlivé jak pro klienta programu, tak pro důvěryhodnost samotného programu u cílové skupiny.

ZÁKLADNÍ ZÁKONNÉ ÚPRAVY TÝKAJÍCÍ SE CENTRA PP

Základní právní předpisy MŠMT

Tento přehled¹ zachycuje aktuální stav právních předpisů MŠMT, vztahujících se k prevenci rizikového chování, ke dni 1. 1. 2014.

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění vyhlášky č. 43/2006 Sb.

Vyhláška č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy, ve znění vyhlášky č. 225/2009 Sb.

Vyhláška č. 17/2005 Sb., o podrobnějších podmínkách organizace České školní inspekce a výkonu inspekční činnosti

Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění vyhlášky č. 464/2005 Sb.

Vyhláška č. 64/2005 Sb., o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů, ve znění vyhlášky č. 57/2010 Sb.

Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

Vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných

Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání

Vyhláška č. 263/2007 Sb., kterou se stanoví pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení zřízených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí

Vyhláška č. 364/2005 Sb., o vedení dokumentace škol a školských zařízení a školní matriky a o předávání údajů z dokumentace škol a školských zařízení a ze školní matriky, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 89/2012 Sb. Občanský zákoník

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Nařízení vlády č. 75/2005 Sb., o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické a přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků, ve znění nařízení vlády č. 273/2009 Sb.

¹ V textu jsou předpisy novelizované jen jedním předpisem uváděny v plné formě citací, tj. s číslem a rokem publikace novely ve sbírce zákonů. U předpisů s vyšším než jedním počtem novel je užívána zkratka ve znění pozdějších předpisů (netýká se pouze školského zákona).

Vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, ve znění vyhlášky č. 412/2006 Sb.

Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 438/2006 Sb., kterou se upravují podrobnosti výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy ve školských zařízeních

Vyhláška č. 458/2005 Sb., kterou se upravují podrobnosti o organizaci výchovně vzdělávací péče ve střediscích výchovné péče

Vyhláška č. 60/2006 Sb., o postupu při zjišťování psychické způsobilosti pedagogických pracovníků školských zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a školských zařízení pro preventivně výchovnou péči a o podrobnostech o školení osob žádajících o akreditaci k oprávnění zjišťovat psychickou způsobilost (vyhláška o psychické způsobilosti pedagogických pracovníků)

Základní metodické dokumenty MŠMT

Tato příloha zachycuje aktuální stav metodických dokumentů a usnesení vlády pro oblast prevence ke dni 1.1.2014. V přehledu jsou uvedeny všechny platné dokumenty, bez ohledu na to, zda jejich obsah odpovídá poznatkům a zkušenostem současné praxe.

Metodické doporučení pro práci s Individuálním výchovným programem v rámci řešení rizikového chování žáků, Č.j. 43301/2013, [msmt_2013-12_pdf.pdf](#)

Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013 – 2018, <http://www.msmt.cz/file/28077>

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, Č.j. 21291/2010-28, <http://www.msmt.cz/file/20273>

Metodický pokyn k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních, č.j. 22294/2013-1, <http://www.msmt.cz/file/30376>

Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, č.j. 37 014/2005-25, Věstník MŠMT, sešit 2/2006
<http://aplikace.msmt.cz/PDF/JKMPBOZzakudoPV.pdf>

Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví, č.j.: 10 194/2002-14, Věstník MŠMT sešit 3/2002
<http://www.msmt.cz/uploads/soubory/prevence/LPMethodickypokynkjednotnemupostupuomlouvani.doc>

Metodický pokyn k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance, č.j.: 14 423/99-22, Věstník MŠMT sešit 5/1999
<http://www.msmt.cz/uploads/soubory/prevence/LPMethodickypokynkprojevumxenofobie.doc>

Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu, č.j.: 11 691/2004-24, V MŠMT sešit 6/2004
http://www.msmt.cz/uploads/soubory/prevence/ravidla_pro_rodice_a_deti_k_bezpecnejsimu_uzivani_internetu.doc

Doporučení MŠMT k realizaci sexuální výchovy v základních školách, č.j. 26 976/2009-22
http://www.msmt.cz/uploads/soubory/zakladni/VN_sexvych_Doporuceni.pdf

Metodický pokyn upřesňující podmínky činnosti Středisek výchovné péče, č.j. 14 744/2007-24, Věstník MŠMT, sešit 9/2007
<http://www.msmt.cz/uploads/soubory/vyhlaskey/RJMetpokynSVPweb1.pdf>

Příkaz ministryně školství, mládeže a tělovýchovy č. 21/2007 k činnosti středisek výchovné péče, č.j. 14 744/2007-24, Věstník MŠMT, sešit 9/2007
http://www.msmt.cz/uploads/soubory/vyhlaskey/RJPrikazc21_2007.pdf

Metodický pokyn k poskytování supervize ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních preventivně výchovné péče, č.j. 1599/2010-6/IPPP
http://www.msmt.cz/uploads/Skupina_6/Odbor_61/Institucionalni_vychova/Metodicky_pokyn_supervize.pdf

Metodický pokyn k postupu školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy při opatřeních zásadní důležitosti, č.j.: 32 608/2002-24, ze dne 13.2.2003, Věstník MŠMT, sešit 4/2003
<http://aplikace.msmt.cz/DOC/4-2003.doc>

Koncepce oddělení pro děti vyžadující intenzivní individuální péči, č.j.: 25 133/2003-24, Věstník MŠMT, sešit 12/2003
<http://aplikace.msmt.cz/DOC/12-2003.doc>

Rámcová koncepce MŠMT ČR v oblasti transformace systému náhradní výchovné péče o ohrožené děti ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a pro preventivně výchovnou péči, MŠMT 2009
http://www.msmt.cz/uploads/Skupina_6/Odbor_61/Institucionalni_vychova/Ramcova_koncepce_institucionalni_vychova_2009.pdf

Koncepce poradenských služeb poskytovaných ve škole, č.j.: 27 317/2004-24, Věstník MŠMT, sešit 7/2005
<http://aplikace.msmt.cz/DOC/7-2005.doc>

Informace pro odbory školství krajských úřadů, předškolní zařízení, školy a školská zařízení Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané, č.j.: 25 884/2003-24, Věstník MŠMT sešit 11/2003
http://www.msmt.cz/uploads/soubory/prevence/poluprace_predskolnich_zarizeni skol_a_skolskych_zarizeni_s_olicii_.doc

Školní preventivní program pro mateřské a základní školy a školská zařízení, MŠMT 2001
<http://www.msmt.cz/uploads/soubory/prevence/prevence.doc>

Volný čas a prevence u dětí a mládeže, MŠMT, 2002
<http://www.msmt.cz/uploads/soubory/prevence/olnycas.pdf>

Evaluace a diagnostika preventivních programů, MŠMT, 2002

Výchova ke zdraví – poruchy příjmu potravy. Příručka pro učitele. MŠMT, 2003
<http://www.msmt.cz/vzdelavani/vychova-ke-zdravi-poruchy-prijmu-potravy?highlightWords=poruchy+p%C5%99%C3%ADjmu+potravy>

Sexuální výchova – vybraná témata. Příručka pro učitele. MŠMT, 2009

<http://www.msmt.cz/pro-novinare/msmt-vydava-doporuceni-k-vyuce-sexualni-vychovy?highlightWords=sexu%C3%A1ln%C3%AD+v%C3%BDchova>

Materiál pro informaci školských zařízení ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a školských zařízení preventivně výchovné péče, MŠMT a IPPP, 2010

http://www.msmt.cz/uploads/Skupina_6/Odbor_61/Institucionalni_vychova/supervize_informace.doc

Vybraná usnesení vlády

• Prevence kriminality

Usnesení vlády č. 1150/2007, Strategie prevence kriminality na léta 2008 – 2011

Usnesení vlády č. 593/2009, Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2008 (ve srovnání s rokem 2007)

Usnesení vlády č. 453/2009, Zpráva o plnění úkolů vyplývajících ze Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011 za rok 2008 a úkoly na rok 2009

Usnesení vlády č. 1139/2008, Národní strategie prevence násilí na dětech v České republice na období 2008 - 2018

Usnesení vlády č. 936/2009, Národní akční plán realizace Národní strategie prevence násilí na dětech v ČR na období 2009 – 2010

Usnesení vlády č. 1032/1999, Návrh systémového přístupu k péči o dětské a mladistvé delikventy

Usnesení vlády č. 795/2004, Vyhodnocení účinnosti přijaté legislativy související se systémovým přístupem k péči o delikventní mládež

Usnesení vlády č. 794/2004, Modelový mezioborový projekt k vytvoření právního rámce a metodických postupů pro zavedení interdisciplinárních týmů, spojujících zdravotní, sociální a policejní pomoc při odhalování a stíhání případů domácího násilí

• Drogová prevence

Usnesení vlády č. 340/2010, o Národní strategii protidrogové politiky na období 2010 – 2018

Usnesení vlády č. 845/2007, Akční plán realizace Národní strategie protidrogové politiky na období 2007 až 2009

Usnesení vlády č. 1543/2005, Protidrogová strategie EU (2005 – 2012) a Protidrogový akční plán EU na období 2005 až 2008

Usnesení vlády č. 549/2003, K závěrům Projektu PHARE Twinning 2000 Posílení národní protidrogové politiky

Usnesení vlády č. 300/2005, Teze změn ve financování protidrogové politiky

Usnesení vlády č. 1071/2007, Pravidla pro vynakládání finančních prostředků státního rozpočtu na protidrogovou politiku

Usnesení vlády č. 693/2006, Zavedení systému certifikací v oblasti primární protidrogové prevence

• Škola podporující zdraví

Usnesení vlády č. 1046/2002, Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva České republiky "Zdraví pro všechny v 21. století"

• Komerční sexuální zneužívání a obchodování

Usnesení vlády č. 949/2006, Národní plán boje proti komerčnímu sexuálnímu zneužívání dětí na období 2006 - 2008

Usnesení vlády č. 949/2006, Národní strategie boje proti obchodování s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování v České republice

Usnesení vlády č. 67/2008, Národní strategie boje proti obchodování s lidmi (pro období let 2008 až 2011)

Usnesení vlády č. 130/2008, Národní program řešení problematiky HIV/AIDS v České republice v období let 2008 – 2012

• Národnostní menšiny, azylanti, sociálně a kulturně znevýhodnění

Usnesení vlády č. 564/2005, Návrh Koncepce (projektu) včasné péče o děti ze socio-kulturně znevýhodňujícího prostředí v oblasti vzdělávání

Usnesení vlády č. 539/2008, Zpráva o realizaci Koncepce (projektu) včasné péče o děti ze socio-kulturně znevýhodňujícího prostředí v oblasti vzdělávání za období 2005 - 2007 včetně aktualizace

Usnesení vlády č. 454/2009, Návrh Akčního plánu realizace Koncepce včasné péče o děti ze sociálně znevýhodňujícího prostředí

Usnesení vlády č. 5/2005, k Realizaci Koncepce integrace cizinců do konce roku 2004 a k jejímu dalšímu rozvoji v roce 2005

Usnesení vlády č. 126/2006, Koncepce integrace cizinců v roce 2005 a její další rozvoj

Usnesení vlády č. 259/2008, Zpráva o realizaci Koncepce integrace cizinců v roce 2007 a návrh dalšího postupu

Usnesení vlády č. 742/2008, Zpráva o situaci národnostních menšin v České republice za rok 2007

Usnesení vlády č. 1083/2001, K návrhu Rady vlády České republiky pro lidská práva na zpracování zvláštní koncepce umístování, vzdělávání a výchovy dětí s jazykovou bariérou, včetně nezletilých žadatelů o azyl bez doprovodu, v zařízeních ústavní výchovy

Usnesení vlády č. 395/2002, O koncepci umístování, vzdělávání a výchovy dětí s jazykovou bariérou, včetně nezletilých žadatelů o azyl bez doprovodu, v zařízeních ústavní výchovy

Usnesení vlády č. 104/2005, Zabezpečení integrace azylantů v roce 2005

• Ústavní výchova

Usnesení vlády č. 898/2003, K závěrečným doporučením Výboru pro práva dítěte - kontrolního orgánu Úmluvy o právech dítěte

Usnesení vlády č. 247/2005, Plnění doporučení Evropského výboru pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání v roce 2004, vyplývajících z návštěvy tohoto výboru v České republice v roce 2002

Usnesení vlády č. 85/2006, Vytvoření sítě specializovaných zařízení pro děti vyžadující výchovně léčebnou péči

Usnesení vlády č. 1043/2007, O změně usnesení vlády ze dne 25. ledna 2006 č. 85, k vytvoření sítě specializovaných zařízení pro děti vyžadující výchovně léčebnou péči

Usnesení vlády č. 1277/2008, Zpráva pro vládu České republiky o návštěvě České republiky, kterou vykonal Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání ve dnech 25. března až 2. dubna 2008

Usnesení vlády č. 1032/1999, Návrh systémového přístupu k péči o dětské a mladistvé delikventy

Usnesení vlády č. 795/2004, Vyhodnocení účinnosti přijaté legislativy související se systémovým přístupem k péči o delikventní mládež

Usnesení vlády č. 1180/2006, Koncepce péče o ohrožené děti a děti mimo vlastní domov

Usnesení vlády č. 1151/2007, Hodnocení systému péče o ohrožené děti

Usnesení vlády č. 293/2008, Analýza současného stavu institucionálního zajištění péče o ohrožené děti

Usnesení vlády č. 76/2009, Návrh opatření k transformaci a sjednocení systému péče o ohrožené děti – základní principy

Usnesení vlády č. 883/2009, Národní akční plán k transformaci a sjednocení systému péče o ohrožené děti na období 2009 až 2011

• Dokumenty vztahující se k inkluzivnímu vzdělávání

Usnesení vlády č. 206/2010, Národní akční plán inkluzivního vzdělávání - návrh přípravné fáze

• Dokumenty vztahující se k volnému času dětí a mládeže

Usnesení vlády č. 6/2007, Zpráva o splnění úkolů vyplývajících z usnesení vlády ke Koncepci státní politiky pro oblast dětí a mládeže do roku 2007

Usnesení vlády č. 611/2007, Koncepce státní politiky pro oblast dětí a mládeže na období 2007 - 2013

Usnesení vlády č. 271/2005, Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky

Usnesení vlády č. 535/2007, Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky

Usnesení vlády č. 926/2007, Národní akční plán prevence dětských úrazů na léta 2007 až 2017

Usnesení vlády č. 17/2000, Národní program rozvoje sportu pro všechny

• Dokumenty vztahující se k dotačnímu řízení na MŠMT pro prevenci

Usnesení vlády č. 885/2009 Hlavní oblasti státní dotační politiky vůči nestátním neziskovým organizacím pro rok 2010

Usnesení vlády č. 92/2010 Zásady vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu České republiky nestátním neziskovým organizacím ústředními orgány státní správy

Vybrané právní předpisy v gesci různých resortů

Tato příloha zachycuje aktuální stav vybraných právních předpisů různých resortů, mezinárodních smluv a dalších dokumentů, vztahujících se k oblasti prevence rizikového chování, ke dni 1.1.2014.

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ

Zákon č. 379/2005 Sb. o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 123/2006 Sb., o evidenci a dokumentaci návykových látek a přípravků

Nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 106/2001 Sb. o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 410/2005 Sb. O hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých, ve znění vyhlášky č. 343/2009 Sb.

MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákon, ve znění zákona č. 306/2009 Sb.

Zákon č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů

MINISTERSTVO VNITRA

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o partnerství), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon)

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

Nařízení vlády č. 469/2002 Sb., kterým se stanoví katalog prací a kvalifikační předpoklady a kterým se mění nařízení vlády o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů

MINISTERSTVO FINANCÍ

Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění zákona č. 285/2009 Sb.

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 52/2008 Sb., kterou se stanoví zásady a termíny finančního vypořádání vztahů se státním rozpočtem, státními finančními aktivy nebo Národním fondem

Zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a podobných hrách, ve znění pozdějších předpisů

Základní mezinárodní smlouvy a jiné dokumenty

Antidopingová úmluva (Štrasburk, 1989; č. 119/1996 Sb., č. 57/2005 Sb. m. s.), ve znění Dodatkového protokolu k Antidopingové úmluvě (Varšava, 2002; č. 58/2005 Sb. m. s.)

Evropská úmluva o diváckém násilí a neslušném chování při sportovních událostech a zvláště při fotbalových zápasech (Štrasburk, 1985; č. 118/1996 Sb.)

Evropská úmluva o diváckém násilí a neslušném chování při sportovních událostech a zvláště při fotbalových zápasech (Štrasburk, 1985; č. 118/1996 Sb.)

Evropská úmluva o zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (Štrasburk, 1987; č. 9/1996 Sb.)

Jednotná úmluva o omamných látkách (New York, 1965; č. 47/1965 Sb.), ve znění Protokolu o změnách Jednotné úmluvy o omamných látkách z roku 1961 (Ženeva, 1972; č. 458/1991 Sb.)

Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech (New York, 1966; č. 120/1976 Sb.)

Mezinárodní pakt o občanských a politických právech (New York, 1966; č. 120/1976 Sb.), ve znění Opčního protokolu k Mezinárodnímu paktu o občanských a politických právech (New York, 1966; č. 169/1991 Sb.), Druhého opčního protokolu k Mezinárodnímu paktu o občanských a politických právech týkající se zrušení trestu smrti (New York, 1989; č. 100/2004 Sb. m. s.)

Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace (New York, 1966; č. 95/1974 Sb., 9/2002 Sb. m. s., 24/2002 Sb. m. s.)

Rámcová úmluva o ochraně národnostních menšin (Štrasburk, 1995; č. 96/1998 Sb.)

Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod (Řím, 1950; č. 209/1992 Sb.), ve znění Dodatkového protokolu (Paříž, 1952; č. 209/1992 Sb.), Protokolu č. 4 přiznávajícího některá práva a svobody jiné než ty, které jsou již uvedeny v Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (Štrasburk, 1963; č. 209/1992 Sb.), Protokolu č. 6 týkajícího se zákazu trestu smrti (Štrasburk, 1983; č. 209/1992 Sb.), Protokolu č. 7 (Štrasburk, 1984; č. 209/1992 Sb.), Protokolu č. 11 (Štrasburk, 1994; č. 243/1998 Sb.), Protokol č. 13 (Vilnius, 2002; č. 114/2004 Sb. m. s.) a Protokolu č. 14 (Štrasburk, 2004; č. 48/2010 Sb. m. s.)

Úmluva o právech dítěte (New York, 1989; č. 104/1991 Sb.), ve znění Opčního protokolu k Úmluvě o právech dítěte o zapojování dětí do ozbrojených konfliktů (New York, 2000; č. 45/2003 Sb. m. s.)

Úmluva o právech osob se zdravotním postižením (New York, 2006; č. 10/2010 Sb. m. s.)

Úmluva o psychotropních látkách (Viedeň, 1971; č. 62/1989 Sb.)

Úmluva proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (New York, 1984; č. 143/1988 Sb., č. 39/1997 Sb.), ve znění Opčního protokolu k Úmluvě proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (New York, 2002; č. 78/2006 Sb. m. s.)

Úmluva proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami (Viedeň, 1988; č. 462/1991 Sb.)

Všeobecná deklarace lidských práv (Paříž, 1948)

SVĚTOVÁ ZDRAVOTNICKÁ ORGANIZACE

Projekt WHO "Zdravá města" a "Zdravá škola" <http://www.who.cz/>, <http://www.szu.cz/>

Evropský akční plán o alkoholu 2000-2005 <http://www.drnespor.eu/eaapnczn.doc>

Rámcová úmluva o kontrole tabáku <http://www.dokurte.cz/download/FCTC-cesky.pdf>

PRAMENY EVROPSKÉHO PRÁVA (Evropský parlament a Rada Evropy)

1150/2007/ES Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady, kterým se na období let 2007-2013 zavádí zvláštní program „Drogová prevence a informovanost o drogách“ jako součást obecného programu „Základní práva a spravedlnost“

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:257:0023:0029:CS:PDF>

Zdroj:

Miovský M, Skácelová L., Zapletalová J., Novák P. a kol: „*Primární prevence rizikového chování*“, Sdružení SCAN 2010

Informace ze Sbírky zákonů, Sbírky mezinárodních smluv, Wolters Kluwer ČR. Dostupné na [www: http://www.zakonynawebu.cz](http://www.zakonynawebu.cz), [dne 13.2.2014]

<p style="text-align: center;">PROGRAMY ŠKOLSKÉ VŠEOBECNÉ PRIMÁRNÍ PREVENCE SPECIÁLNÍ VĚDOMOSTI A DOVEDNOSTI PRACOVNÍKA PRIMÁRNÍ PREVENCE</p>

- Pracovník primární prevence zná teorii a praxi v dané oblasti rizikového chování, pro kterou realizuje program.
- Rozlišuje efektivní a neefektivní typy primárně preventivních intervencí.
- Zná základy vývojové psychologie a fungování lidské psychiky v období dětství a dospívání. Zná hlavní formy a projevy rizikového chování u dětí a mládeže.
- Zná základní etické, právní a profesionální normy a standardy pro práci s dětmi a mládeží.
- Pracovník primární prevence je schopen efektivně pracovat s danou cílovou populací s využitím obecně uznávaných metod, včetně interaktivní formy práce se středně velkou skupinou dětí či mládeže. (viz Miovský et al., 2012).
- Pracovník primární prevence je schopen efektivně komunikovat v oblasti primární prevence a používá současnou odbornou terminologii (viz Miovský et al., 2012). Rozvíjí a vhodně používá své komunikační a prezentační dovednosti.

Verbální komunikace

Efektivní komunikace:

- Umění ptát se, klást otevřené otázky
- Dovednost naslouchat, parafrázovat komentáře svých partnerů, aktivně vnímat to, co říká druhý
- Dovednost kritizovat konstruktivně, popisným neobviňujícím způsobem
- Ochota uznat úspěchy druhých, říci druhým věcně, přesně a konkrétně, co se jim podařilo a co z toho plyne pro vás i pro kolektiv.
- Schopnost stavět na dobrých nápadech druhých, odvolávat se na předchozí nápad, myšlenku svého partnera, neprosazovat soutěživě jen své názory.
- Komunikovat asertivně, své názory a pocity vyjádřit objektivně, klidně, neútočit, přijímat kritiku, obhájit své nároky, uznávat práva druhých, odmítat, chválit apod.
- Umění dávat instrukce, svým partnerům dovolit, aby vám opakovali vaše vlastní instrukce, obě strany se tak přesvědčí, že správně chápou.
- Dovednost zvládat konflikty, naučit se chápat skryté potřeby druhé strany, nalézat společnou strategii, která uspokojí obě strany.
- Schopnost vysílat neverbální signály, v souladu se slovy, sdělit uznání, pozornost, pozitivní citový vztah, sdělit bezprostřednost, uvolněnost a aktivitu.
- Nesnižovat sebeúctu, důstojnost, pocit vlastní hodnoty druhých lidí, budovat a rozvíjet vztahy.

Naslouchání

Základem úspěšné komunikace mezi lidmi je schopnost vzájemně si naslouchat. Kvalitnímu naslouchání druhým lidem nám brání zaměřenost na sebe, nesoustředěnost, netrpělivost a malý respekt k řečníkovi. Když nám někdo něco říká, odbíháme v myšlenkách k jiným tématům, které s tím, co řečník říká, nesouvisejí, a nebo ho předbíhají, případně se už zaměřují na vlastní odpověď. Nenecháváme se vzájemně domluvit a skáče se do řeči. Běžný posluchač zachytí v průměru jen 50% ze sdělení jiné osoby. S délkou rozhovoru pozornost rychle klesá a zanedlouho dosáhne pouhých 25%.

Zásady efektivního naslouchání:

- Nutné je opravdové soustředění na řečníka, pozornost je zaměřena výhradě na něj.
- Nutná je ochota naslouchat a porozumět.

- Vhodné je udržování očního kontaktu s řečníkem.
- Vhodné je projevování zájmu neverbálními prostředky.
- Vhodné je přiměřené slovní povzbuzování.
- Vhodné je kladení doplňujících otázek.
- Vhodné je na závěr (případně čas od času) shrnout sdělení a ujistit se, že jsme správně rozuměli.

Bariéry komunikace

- Slyším pouze to, co chci.
- Nechávám deformovat informace emocemi.
- Nevěřím v upřímnou motivaci druhé osoby.
- Lidé mají často rozdílné hodnotové systémy a odlišné vnímání skutečnosti.
- Nejsem ochotna přijmout informace, které se rozcházejí s mým přesvědčením či názory.
- Některá slova mohou mít více významů.
- To, co lidé dělají, neodpovídá tomu, co říkají.
- Nadměrný hluk nebo jiný rušivý vliv.

Neadekvátní komunikace

- Destruktivní komunikace: snažíme se podlomit pozici, roztříštit postoje a zničit názory ostatních, při tomto ničení nemáme v úmyslu získat si partnera na svou stranu (partnerem je zde myšlena neurčitá osoba, nikoliv konkrétní).
- Autoritářská komunikace: vychází z automatického vynucování názorů druhého s cílem vytvořit závislost a to jak v myšlení, tak i v reálné činnosti.
- Disjunktivní komunikace (zdánlivá komunikace): je charakteristická uhýbáním od tématu. Je provázena prvky zlehčování, ironie. Obsah uniká, téma se neřeší.
- Resistentní komunikace: signalizujeme tím, že partner, s nímž hovoříme, nám je nesympatický, nepříjemný a občas i nenáviděný. Příjemce je tzv. pasivně resistentní. Typické gesto při tomto druhu komunikace jsou překřížené ruce na hrudi.
- Pseudokomunikace: je vyvolána sociálním tlakem (například potkání spolužáka ze střední školy, kterého jsme nikdy zvláště neměli rádi; je nám však hloupé se s ním nebavit a tak začneme: „A jak se ti teď daří? To počasí je vskutku hrozné!“
- Nonkomunikace: nedochází k verbálnímu projevu mezi jedinci, ačkoliv jsou fyzicky přítomni.

Neverbální komunikace

Neverbální projevy při komunikaci většinou nebývají tak přísně kontrolovány jako řeč. Většina řeči těla se odehrává na nevědomé úrovni. Může doplnit verbální projev, zesílit jeho účinek, regulovat jej a za určitých okolností jej může plně zastoupit. Někdy stačí pouze mimika nebo gesto, není potřeba říkat žádná slova. Pokud řekneme slova, která nesouhlasí s neverbálním chováním, posluchači věří spíše neverbálnímu chování než řeči.

Rozdělení:

- Mimika (k. obličejovými svaly, výrazem obličeje)
- Gestika (k. pohyby kulturně stanovenými)
- Haptika (k. bezprostředním kontaktem – dotek, (způsoby) podání ruky, polibek)
 - Pásmo společenské, profesionální a zdvořilostní (*ruce, paže*)
 - Pásmo osobní, přátelské (*paže, ramena, vlasy, obličej*)
 - Pásmo intimní, erotické a sexuální (*neomezené*)
- Posturologie (k. fyzickým postojem, řeč těla – postavení končetin, držení těla, hlavy)
- Kinezika (k. mimovolnými pohyby – kývání, pohyby rukou)
- Pohledy (řeč očí – jak dlouho, jak často)
- Proxemika (k. mírou vzdálenosti – přiblížení, oddálení)
- Proxemický tanec: snaží-li se Pepa, který má poměrně menší průměr osobní zóny, přiblížit k Jardovi, který má větší průměr osobní zóny, dochází k průniku do osobní zóny, což vyvolává u Jardy negativní pocity.

Symbolická komunikace

Lidská forma komunikace umožňuje právě díky symbolům získávat informace i o věcech a událostech prostorově či časově vzdálených, umožňuje transcendentovat prostor a čas a tím násobit objem lidského vědění. Člověk je živočich, který se díky symbolům dokáže učit z minulosti, představovat si budoucnost a žít ve světě abstrakcí.

- Pracovník primární prevence má jednoznačné negativní postoje vzhledem k rizikovým formám chování (např. k užívání návykových látek) a propaguje zdravý způsob života. Pracovník má ujasněné postoje k rizikovému chování. Toto zjišťujeme již během výběrového řízení.
- Pracovník primární prevence má základní vědomosti v oblasti sekundární a terciární prevence a má informace o institucích zabývajících se primární, sekundární i terciární prevencí a dokáže je využít při preventivní práci.

Sekundární prevence:

Předchází vzniku a rozvoji závislosti u osob, které již drogu užívají. Včasné rozpoznání (příp. i vyhledání) sociálních a zdravotních problémů, které již vznikly a jejich odborná náprava (léčba), zamezení rozšiřování negativního zdravotního či sociálního jevu.

Terciární prevence:

Předcházení vážnému nebo trvalému zdravotnímu nebo sociálnímu poškození v souvislosti s užíváním drog. V tomto smyslu je terciární prevencí jednak resocializace či sociální rehabilitace, jednak opatření zaměřená především na snížení přenosu infekčních nemocí při nitrožilním užívání drog, souborně zvaná Harm Reduction.(WHO)

Resocializace a reintegrace kriminálně narušených osob (včetně léčby drogových závislostí).

- Pracovník si všímá dění ve skupině i nápadností v chování jednotlivců. Řeší výskyt rizikového chování či jinou mimořádnou událost dle doporučených krizových plánů a postupů. Dokáže ve skupině, se kterou pracuje, rozeznat ohroženého jedince a předat ho do adekvátní návazné péče.
- Pracovník zná možné postupy řešení krizových situací a jejich aplikace do praxe. Orientuje se ve vypracované sociální síti a její implikaci do preventivního působení. Při řešení krizových situací využívá odkazování na naváznou sociální síť. (Každý pracovník se zúčastnil kurzu krizové intervence.)
- Pracovník primární prevence si pravidelně nechává supervidovat vlastní práci a průběžně se vzdělává v oboru.

<p style="text-align: center;">PROGRAMY ŠKOLSKÉ SELEKTIVNÍ PRIMÁRNÍ PREVENCE SPECIÁLNÍ VĚDOMOSTI A DOVEDNOSTI PRACOVNÍKA PROGRAMU SELEKTIVNÍ PRIMÁRNÍ PREVENCE</p>

Lektor Programů selektivní primární prevence musí disponovat také znalostmi a vědomostmi pracovníka programů všeobecné primární prevence.

- Zná výzkumem ověřené efektivní typy preventivních intervencí a rozumí jejich principu. Uplatňuje principy primární prevence založené na rozvoji životních dovedností a práci s normativním přesvědčením.
- Rozlišuje specifické formy a projevy rizikového chování u jednotlivců i skupin.
- Rozumí fungování psychiky a odlišnostem ve vnímání, prožívání, jednání a chování v období dětství a dospívání včetně skupinových procesů.

- Ovládá a doplňuje si repertoár technik práce se skupinou včetně doporučení a komentářů k vhodnosti jejich použití.
- Pracovník je schopen připravit a realizovat komplexní preventivní program selektivní PP s jednoznačně přítomnými funkčními prvky dle doporučených postupů, včetně vedení dokumentace související s programem.
- Pracovník je schopen efektivně pracovat s cílovou populací dle identifikované míry rizika jejího ohrožení s využitím obecně uznávaných metod a postupů. Zvládne vést program všeobecné či selektivní prevence na základě proškolení a metodických materiálů a přizpůsobit ho aktuálnímu stavu a potřebám cílové skupiny.
- Pracovník ovládá efektivní komunikaci v oblasti selektivní primární prevence. Zejména pak uplatňuje psychologické a pedagogické principy cíleného ovlivňování skupinové dynamiky a atmosféry při práci s malou či středně velkou skupinou dětí či mládeže. Rozpozná existující normy a pravidla skupiny či komunity, je citlivý k odlišnostem v životním stylu, kulturním a jiným jedinečným potřebám skupiny či komunity. Používá zaměřené pozorování a aktivní empatické naslouchání k identifikaci aktuální situace ve skupině.
- Pracovník je akceptován cílovou skupinou, s níž je program realizován.
- Pracovník primární prevence má jednoznačné negativní postoje vzhledem k rizikovým formám chování (např. k užívání návykových látek) a propaguje zdravý způsob života.
- Pracovník má základní vědomosti a dovednosti v oblasti sekundární a terciární prevence. Pracovník zná instituce zabývající se primární, sekundární i terciární prevencí a dokáže je využít při preventivní práci.
- Je schopen vytvořit a udržet atmosféru důvěry a bezpečí, dokáže rozpoznat potenciálně nebezpečné situace v konkrétní skupině a reagovat na ně vhodným způsobem. Aktivně řeší mimořádné situace, přičemž dokáže rozeznat, co je a co není schopen zvládnout vlastními silami, dodržuje zásady psychohygieny.
- Pracovník má základní vědomosti a dovednosti v oblasti selektivní prevence, je schopen v případě identifikace konkrétního problému jej řešit, případně doporučí návaznou péči v příslušném zařízení.
- Pracovník si pravidelně nechává supervidovat vlastní práci a průběžně se vzdělává v oboru.